

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

**Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo**

Poljanska cesta 28
1000 Ljubljana
T 01 30 05 100
F 01 30 05 199
www.zrss.si

Izvedbena navodila za izvajanje programa dvojezične osnovne šole

Izvedbena navodila za izvajanje programa dvojezične osnovne šole

Pri pripravi gradiva so sodelovali:

Štefan Ištvan Varga, Dvojezična osnovna šola Genterovci

Valerija Šebjanič, Dvojezična osnovna šola Genterovci

Marija Tot Slavinec, Dvojezična osnovna šola Genterovci

Bojan Hozjan, Dvojezična osnovna šola I Lendava

Vladimir Milekšič, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Irena Kumer, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Mira Mazovec Smolej, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Katarina Kovač, Dvojezična osnovna šola Dobrovnik

Jožefa Herman, Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci

Tatjana Sabo, Dvojezična osnovna šola Lendava

ter

članice RPS za šolstvo narodnosti:

red. prof. dr. **Albina Nečak Lük**, **Mária Pisnjak**, **Draženka Kulovec**

Gradivo je nastalo na podlagi študije red. prof. dr. Albine Nečak Lük Modeli izobraževanja v etnično in jezikovno heterogenih okoljih: Analiza strukturnih elementov za izbiro modelov izobraževanja v slovenskem etničnem prostoru, Filozofska fakulteta, Ljubljana 1999, Poročila o spremljanju pouka v dvojezičnih osnovnih šolah na narodno mešanem območju Prekmurja, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana 2010, ter Končnega poročila o uvajanju poskusa »Hkratno opismenjevanje v slovenščini in madžarščini v dvojezični osnovni šoli«, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana 2015.

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Maja Makovec Brenčič**

Za zavod: dr. **Vinko Logaj**

Vsebinska redakcija:

red. prof. dr. **Albina Nečak Lük**, **Draženka Kulovec**, **Maria Pisnjak**, **Vladimir Milekšič**

Uredil: **Vladimir Milekšič**

Lektoriranje: mag. **Vida Gomivnik Thuma**, **Mira Turk Škraba**

Vsebinska redakcija gradiva je bila opravljena na podlagi Izvedbenih navodil za uvajanje devetletnega programa v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju dvojezične osnovne šole, ki jih je potrdil Strokovni svet RS za splošno izobraževanje na 43. seji dne 31. 5. 2001, in Izvedbenih navodil za uvajanje devetletne osnovne šole v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju dvojezične osnovne šole, ki jih je potrdil Strokovni svet RS za splošno izobraževanje na 50. seji dne 15. 5. 2002.

Način dostopa (URL):

<http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/pdf/Pos>

Ljubljana, 2016

Določil Strokovni svet RS za splošno izobraževanje na 175. seji, 18. februarja 2016.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:3(0.034.2)
37.091.214:908(0.034.2)

IZVEDBENA navodila za izvajanje programa dvojezične osnovne šol
[Elektronski vir] / pri pripravi gradiva so sodelovali Štefan Ištvan Varga ... [et al.]. -
El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport : Zavod RS
za šolstvo, 2016

Način dostopa

(URL):[http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/pdf/
Posodobljena_navodila_Dvojezicna_OS_Prekmurje.pdf](http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/pdf/Posodobljena_navodila_Dvojezicna_OS_Prekmurje.pdf)

ISBN 978-961-03-0335-0 (Zavod RS za šolstvo, pdf)
1. Varga, Štefan
283698432

Vsebina

1	UVOD.....	5
2	CILJI DVOJEZIČNE OSNOVNE ŠOLE.....	5
3	PREDMETNIK	6
4	OPISMENJEVANJE	9
5	POUČEVANJE UČNIH JEZIKOV.....	10
5.1	Slovenščina	10
5.2	Madžarščina	11
6	DVOJEZIČNI POUK.....	11
6.1	Ciljno vzporedna metoda	12
6.2	Jezikovne učne skupine	12
7	IZBIRNI PREDMETI.....	12
8	PRILOGE	13

1 UVOD

Dvojezična osnovna šola na narodno mešanem območju Prekmurja je sestavni del sistema vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji. V skladu s 6. členom Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF in 63/13, v nadaljevanju ZOsn) sta učna jezika v dvojezičnih osnovnih šolah slovenski in madžarski. Za dvojezično osnovno šolo veljajo vsi zakoni, podzakonski akti, predpisi, smernice za delo in navodila s področja vzgoje in izobraževanja. Vloga in naloge dvojezične osnovne šole pa so dodatno opredeljene v Zakonu o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja.

Prilagojeni predmetnik za dvojezično osnovno šolo na narodno mešanem območju Prekmurja je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 23. seji dne 17. 12. 1998. Predmetnik je bil usklajen s spremembami ZOsn (2011, 2012) na 153. seji SSSI dne 13. 12. 2012 in s spremembami ZOsn (2013) na 162. seji SSSI dne 13. 2. 2014.

Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja v 5. členu določa, da so izvedbena navodila za izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa dvojezične osnovne šole sestavina vzgojno-izobraževalnega programa dvojezičnih osnovnih šol.

Dvojezična osnovna šola zagotavlja:

- slovenskim otrokom možnost enakovrednega izobraževanja v slovenskem jeziku,
- madžarskim otrokom pravico do izobraževanja v madžarskem jeziku,
- slovenskim in madžarskim učencem prijaznejši in kakovostnejši model dvojezične osnovne šole, in sicer tako, da:
 - omogoča večjo možnost osebne izbire (večja diferenciacija poučevanja in rabe obeh jezikov),
 - ohranja temeljna načela dvojezičnega modela.

2 CILJI DVOJEZIČNE OSNOVNE ŠOLE

Dvojezična osnovna šola, razen ciljev v ZOsn, uresničuje še naslednje cilje:

- razvijanje zavesti o pripadnosti madžarski narodni skupnosti ter razvijanje lastne kulturne tradicije,
- razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem in madžarskem jeziku na ravni vseh štirih jezikovnih spretnosti (razumevanje, sporočanje, branje, pisanje) ter s tem ustvarjanje pogojev za nadaljnje izobraževanje v vsakem od obeh jezikov,
- razvijanje zavesti o funkcijah slovenskega in madžarskega jezika kot uradnih jezikov na narodno mešanem območju ter razvijanje vzorcev sporazumevanja v jezikovno mešanem okolju,

- razvijanje védenja o zgodovinski, naravni in kulturni dediščini madžarskega naroda in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji,
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti,
- razvijanje zavesti o povezanosti narodne skupnosti z njenim matičnim narodom,
- vzgoja za medsebojno spoštovanje, upoštevanje drugačnosti in tvorno sobivanje ljudi različnega etničnega porekla in jezika na narodno mešanem območju in v širšem slovenskem prostoru,
- seznanjanje s položajem slovenske in drugih narodnih skupnosti na Madžarskem in v drugih sosednjih državah,
- vzpostavljanje vezi s pripadniki in ustanovami (zlasti šolami) teh skupnosti na Madžarskem,
- ustvarjanje pogojev za dejavno vlogo na stičišču slovenskega, ugrofinskega in germanskega jezika ter kulturnega sveta v združeni Evropi.

Pogoji, ki zagotavljajo uspešno uresničevanje ciljev in nalog dvojezične osnovne šole, so:

- prilagojeni predmetnik;
- prilagojeni učni načrti;
- ustrezna usposobljenost strokovnih delavcev, ki obvladajo oba učna jezika, ter dodatno izpopolnjevanje znanja v obeh jezikih in metodiki dvojezičnega pouka;
- prevodi učbenikov in dvojezični učbeniki;
- dodatna učna sredstva in učila za izvajanje narodnostnega programa;
- prilagojeni normativi in standardi.

3 PREDMETNIK

Prilagojeni predmetnik za dvojezično osnovno šolo na narodno mešanem območju Prekmurja je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 23. seji dne 17. 12. 1998. Predmetnik za dvojezično osnovno šolo je bil usklajen s spremembami ZOsn (2011, 2012) na 153. seji SSSI dne 13. 12. 2012 in s spremembami ZOsn (2013) na 162. seji SSSI dne 13. 2. 2014.

**PRILAGOJENI PREDMETNIK ZA DVOJEZIČNO OSNOVNO ŠOLO
NA NARODNO MEŠANEM OBMOČJU PREKMURJA**

A OBVEZNI PROGRAM

predmeti / število ur tedensko										skupaj ur predmeta
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	
SLOVENŠČINA 1	6	6	6	5	5	5	4	3,5	4,5	1.561,5
SLOVENŠČINA 2 *	3	4	4							385,0
SLOVENŠČINA HOP**	5	5,5	5	5	5	5	4	3,5	4,5	1.474,0
MADŽARŠČINA 1	6	6	6	5	5	5	4	3,5	4,5	1.561,5
MADŽARŠČINA 2	3	4	4	5	5	5	4	3,5	4,5	1.316,5
MADŽARŠČINA HOP**	5	5,5	5	5	5	5	4	3,5	4,5	1.474,0
MATEMATIKA	4	4	5	5	4	4	4	4	4	1.318,0
TUJI JEZIK		2	2	2	3	4	4	3	3	796,0
LIKOVNA UMETNOST	2	2	1,5	1	1,5	1	1	1	0,5	401,0
GLASBENA UMETNOST	2	2	2	1	1	1	1	1	0,5	401,0
DRUŽBA				1,5	2,5					140,0
GEOGRAFIJA						1	2	1,5	2	221,5
ZGODOVINA						1	2	2	2	239,0
DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA							0,5	0,5		35,0
SPOZNAVANJE OKOLJA	2	2	2,5							227,5
FIZIKA								2	2	134,0
KEMIJA								2	2	134,0
BIOLOGIJA								1,5	2	116,5
NARAVOSLOVJE						1,5	2,5			140,0
NARAVOSLOVJE IN TEHNIKA				2,5	2,5					175,0
TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA						1,5	1	1		122,5
GOSPODINJSTVO					0,5	0,5				35,0
ŠPORT	3	3	3	2,5	2,5	2	2	2	2	764,0
IZBIRNI PREDMETI							2/3	2/3	2/3	204/306
	<i>skupaj vseh ur</i>									8.482/8.584

število predmetov	7	8	8	9	10	12	13/14	15/16	14/15
število ur tedensko	22/23	25/26	26	25,5	27,5	27,5	29,0/30,0	29,5/30,5	30,0/31,0
število tednov pouka	35	35	35	35	35	35	35	35	32

oddelčna skupnost	0	0	0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	103,5
-------------------	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-------

dnevi dejavnosti / število dni letno										skupaj ur dejavnosti
KULTURNI DNEVI	4	4	4	3	3	3	3	3	3	150,0
NARAVOSLOVNI DNEVI	3	3	3	3	3	3	3	3	3	135,0
TEHNIŠKI DNEVI	3	3	3	4	4	4	4	4	4	165,0
ŠPORTNI DNEVI	5	5	5	5	5	5	5	5	5	225,0
	<i>skupaj vseh ur</i>									675,0

število tednov dejavnosti

3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ŠOLA V NARAVI

B RAZŠIRJENI PROGRAM

NEOBVEZNI IZBIRNI PREDMETI	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
PRVI TUJI JEZIK	2								
DRUGI TUJI JEZIK							2	2	2
UMETNOST, RAČUNALNIŠTVO, ŠPORT, TEHNIKA				2/1	2/1	2/1			
INDIVIDUALNA IN SKUPINSKA POMOČ UČENCEM	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
DOPOLNILNI IN DODATNI POUK	1	1	1	1	1	1	1	1	1
INTERESNE DEJAVNOSTI	2	2	2	2	2	2	2	2	2

PODALJŠANO BIVANJE, JUTRANJE VARSTVO

Minimalno število ur, potrebnih za uresničevanje učnega načrta je 95 %.

* Slovenščina kot drugi jezik se v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju poučuje v obsegu in po programu slovenščine kot maternega jezika

** Slovenščina / madžarščina pri hkratnem opismenjevanju

Obrazložitev predmetnika

V primerjavi s predmetnikom osnovne šole s slovenskim učnim jezikom je predmetnik dvojezične osnovne šole dopoljen s predmeti: a) v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju: slovenščina kot drugi jezik, slovenščina HOP¹ in madžarščina HOP; b) po celi vertikali: madžarščina kot materinščina in madžarščina kot drugi jezik. Predmeti slovenščina kot drugi jezik, madžarščina kot materinščina in madžarščina kot drugi jezik se poučujejo po veljavnih učnih načrtih teh predmetov, slovenščina HOP po učnem načrtu za slovenščino kot materinščino in madžarščina HOP po učnem načrtu za madžarščino kot materinščino.

V predmetniku je za doseganje ciljev/standardov učnega načrta pri slovenščini oz. madžarščini kot materinščini v 1., 2. in 3. razredu namenjenih po 6 ur, za doseganje ciljev/standardov učnega načrta pri slovenščini oz. madžarščini kot drugem jeziku pa v 1. razredu po 3 ure, v 2. in 3. razredu po 4 ure, skupaj za oba jezika torej v 1. razredu 9, v 2. in 3. razredu pa 10 ur na teden.

V primeru izvajanja hkratnega opismenjevanja v slovenščini in madžarščini (v nadaljevanju HOP) za učence, ki se hkrati opismenjujejo v obeh jezikih, je v predmetniku za vsak jezik za 1. razred predvidenih po 5 ur, za 2. razred po 5,5 ure in za 3. razred po 5 ur na teden, skupaj za oba jezika torej 10 ur v 1. razredu, 11 ur v 2. razredu in 10 ur v 3. razredu na teden. Pri učencih, ki se hkrati opismenjujejo v obeh jezikih, gre v prvem obdobju za povečanje skupnega števila ur obeh jezikov za 2 uri na teden.²

Zaradi vseh dopolnitev predmetnika dvojezične osnovne šole se deloma spreminja obseg ur predmetov iz temeljnega predmetnika (slovenščina kot materinščina, madžarščina kot materinščina, likovna umetnost, glasbena umetnost, družba, spoznavanje okolja, državljanska vzgoja in etika, naravoslovje, naravoslovje in tehnika, tehnika in tehnologija, gospodinjstvo, šport).

Kljub prilagojenemu številu ur mora dvojezična šola realizirati predpisane cilje učnih načrtov. Cilji teh učnih predmetov (spoznavanje okolja, likovna umetnost idr.) se uresničujejo z medpredmetno povezavo pri urah slovenščine in madžarščine. Učitelj v pripravi (letni, mesečni, tedenski in dnevni) predvidi uresničevanje teh ciljev.

Zaradi prilagojenega obsega ur v predmetniku učenci v dvojezični osnovni šoli izbirajo dve uri izbirnih predmetov.

Zaradi vsebin iz madžarske kulture, zgodovine in zemljepisa so učni načrti prilagojeni pri predmetih družba, zgodovina, geografija, glasbena umetnost, likovna umetnost ter domovinska in državljanska kultura in etika.

¹ HOP – hkratno opismenjevanje v madžarščini in slovenščini

² Končno poročilo o uvajanju poskusa »Hkratno opismenjevanje v slovenščini in madžarščini v dvojezični osnovni šoli«, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana 2015.

Ciljem vzgoje za sožitje mora šola namenjati vsaj polovico ur, ki so namenjene za kulturne dejavnosti. Ob tem mora ustvarjati in izkoriščati priložnosti za razvijanje sporazumevalnih zmožnosti v slovenskem in madžarskem jeziku.

Za bogatitev kulturnih vrednot imajo v dvojezični osnovni šoli pomembno vlogo slovenske in madžarske folklorne skupine, pevski zbori, glasbeni ansambli, bralna značka in recitatorske skupine, ki vključujejo učence ne glede na narodnost. V vse dejavnosti šole, proslave, prireditve in tekmovanja ter v vodstvene organe razredne in šolske skupnosti se vključujejo učenci ne glede na narodnost.

Učenci imajo v vseh fazah vzgojno-izobraževalnega procesa, v dejavnostih in delu šole možnost sodelovanja v svojem maternem jeziku.

V dvojezično osnovno šolo se praviloma vključujejo učenci iz narodno mešanega območja Prekmurja. Učenci, ki pridejo iz enojezičnega območja (prešolanje), se vključijo v pouk madžarskega jezika in dvojezični pouk po individualnem programu.

Pri ocenjevanju znanja so učenci pri vseh predmetih, razen pri jezikih, ocenjeni na podlagi odgovorov v jeziku, ki ga sami izberejo; praviloma je to njihov prvi jezik oziroma jezik, v katerem se lažje izražajo.

Pri učencih, ki jim je slovenščina oz. madžarščina drugi jezik, pri ocenjevanju upoštevamo načelo, da opisne ocene (v prvem in drugem razredu) in številčne ocene (v tretjem razredu ter drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju) izražajo napredek učenca v obvladovanju slovenščine oziroma madžarščine kot drugega jezika ob upoštevanju standardov znanja, zapisanih v učnih načrtih.

Gradiva za preizkuse znanja pri vseh predmetih, razen pri pouku slovenščine in madžarščine so pripravljena v slovenskem in madžarskem jeziku.

4 OPISMENJEVANJE

Učenci dvojezičnih šol se opismenjujejo na dva načina:

1. Učenci, ki niso uravnoreženo dvojezični, se praviloma prvič opismenijo v svojem maternem/prvem jeziku, nato z zamikom v drugem jeziku. Pouk izbranega prvega jezika poteka po veljavnem učnem načrtu za slovenščino oz. madžarščino kot materinščino, pouk drugega jezika pa po veljavnem učnem načrtu za slovenščino oz. madžarščino kot drugi jezik.

2. Učenci, ki so uravnoreženo dvojezični, se lahko opismenjujejo hkrati v obeh jezikih po modelu HOP. V tem primeru poteka pouk skladno z učnim načrtom za slovenščino oz. madžarščino kot materinščino, ob ustreznih prilagoditvah, ki jih terjata organizacija pouka jezikov in razlika v številu ur posameznih jezikov.

Starši ob vpisu otroka pisno izberejo model opismenjevanja otroka. Če se izkaže, da učenec kljub izbiri staršev ne zmore hkratnega opismenjevanja, ker nima dovolj razvite jezikovne

zmožnosti v enem od obeh jezikov, ga v dogovoru s starši preusmerimo v model opismenjevanja v enem jeziku. Preusmeritev je smiselna v prvem razredu, do konca meseca oktobra. V primeru preusmeritve (ali prešolanja) učenca za čas opismenjevanja pripravimo individualni načrt. Pri organizaciji oddelkov in skupin v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju šola v okviru možnosti upošteva načine opismenjevanja učencev.

5 POUČEVANJE UČNIH JEZIKOV

V dvojezični osnovni šoli sta slovenščina in madžarščina učna jezika in učna predmeta. Vsi učenci se učijo oba jezika bodisi kot prvi ali kot drugi jezik.

Poučevanje slovenskega in madžarskega jezika poteka na dveh ravneh. Urejeno je z učnimi načrti za slovenščino in madžarščino kot prvi (SLJ in MAJ) ter slovenščino in madžarščino kot drugi jezik (SLD in MAJ), ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje.

Pouk učnih jezikov mora biti zasnovan tako, da po eni strani omogoča nemoteno optimalno razvijanje sporazumevalne zmožnosti otrok v prvem (maternem) jeziku, drugi jezik pa jim približa po ustreznih metodičnih poteh. S tem pospešuje tvorno sodelovanje učencev pri dvojezičnem pouku tudi takrat, ko delo poteka v njihovem šibkejšem (tj. drugem) jeziku.

5.1 Slovenščina

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju poteka pouk slovenščine na dveh ravneh (SLJ in SLD). Predmetnik dvojezične osnovne šole v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju določa prehod učencev od slovenščine kot drugega jezika k slovenščini kot prvemu jeziku in s tem na enoten učni načrt za slovenščino kot prvi jezik. Zato mora šola učencem v četrtem razredu pri slovenščini omogočiti mehek in postopen prehod z dveh učnih načrtov na enoten učni načrt. Prav tako je šola dolžna ponuditi učencem v četrtem razredu možnost obiskovanja dveh dodatnih ur pouka slovenščine; učenci in njihovi starši se za dodatni pouk slovenščine odločijo prostovoljno.

Da bi se zagotovil lažji prehod, mora šola v prvem in drugem ocenjevalnem obdobju posebno skrb nameniti odpravljanju primanjkljaja v ustnem in pisnem izražanju učencev. To lahko doseže z delom v manjših skupinah, primernim obsegom vsebin ter ustrezno rabo aktivnejših oblik in metod dela.

Do meseca aprila so učenci četrtega razreda združeni v skupine glede na jezik opismenjevanja. Glede na to lahko šola z enim ali dvema oddelkoma oblikuje pri pouku slovenščine največ eno dodatno skupino, šola s tremi ali več oddelki pa največ dve dodatni skupini. V drugem ocenjevalnem obdobju 4. razreda ter v 5., 6. in 7. razredu poteka pouk v skladu z 40. členom ZOsn ter v skladu s cilji in standardi znanj v učnem načrtu za slovenščino kot prvi jezik.

V 8. in 9. razredu poteka pouk slovenščine kot prvega jezika v skladu z 40. členom ZOsn.

V primeru izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela v manjših skupinah veljajo za dvojezične osnovne šole posebni normativi za delitev učencev v skupine.

5.2 Madžarščina

Pouk madžarščine poteka na dveh ravneh v vseh treh vzgojno-izobraževalnih obdobjih. Učencem, ki se v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju učijo madžarščino kot drugi jezik, se v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju omogoči prehod k madžarščini kot prvemu jeziku. (V tem primeru imajo na višji zahtevnostni ravni oba jezika – slovenščino in madžarščino.) Za prehod k madžarščini kot prvemu jeziku šola pridobi soglasje staršev.

Od meseca aprila v 4., 5., 6. in 7. razredu poteka pouk v skladu z 40. členom ZOsn ter v skladu s cilji in standardi znanj v učnem načrtu za madžarščino kot prvi jezik.

V 8. in 9. razredu poteka pouk madžarščine v skladu z 40. členom ZOsn. V primeru izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela v manjših skupinah veljajo za dvojezične osnovne šole posebni normativi za delitev učencev v skupine.

6 DVOJEZIČNI POUK

Pri vseh predmetih, razen pri jezikih, se izvaja dvojezični pouk. Pri jezikovni organizaciji dvojezičnega pouka se upošteva sporazumevalna zmožnost učencev, ki učna jezika obvladajo v različni meri. Razmerje uporabe učnih jezikov je pri posameznih modelih (ena oseba – en jezik, ciljno vzporedna metoda, jezikovne učne skupine) različno in se skladno s tem lahko prilagaja narodnostni sestavi skupine do te mere, da ni prikrajšana nobena skupina.

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju dvojezične osnovne šole pri vseh predmetih, razen pri jezikih, dvojezični pouk izvajata dva strokovna delavca, eden z visoko kompetenco v slovenskem jeziku (pripadnik slovenskega naroda), drugi z visoko kompetenco v madžarskem jeziku (pripadnik madžarske narodne skupnosti). V prvem razredu je lahko drugi strokovni delavec vzgojitelj predšolskih otrok, v drugem in tretjem razredu pa učitelj razrednega pouka. Dvojezični pouk poteka po načelu »ena oseba – en jezik«.^[1] Strokovna delavca skupaj načrtujeta delo v razredu in v učnih pripravah (letni, mesečni, tedenski in dnevni) načrtujeta tudi jezikovno izvajanje pouka. Pri izvajanju pouka dosledno upoštevata načelo vezave jezika na osebo in tako razvijata sporazumevalno zmožnost vseh učencev v razredu: slovensko govoreči učitelj razvija sporazumevalno zmožnost učencev v slovenščini ne samo pri učencih, katerih materni jezik je slovenščina, temveč tudi pri učencih, katerim je ta drugi jezik; enako velja za madžarsko govorečega učitelja pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti vseh učencev v madžarščini.

V drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju se dvojezični pouk izvaja po ciljno vzporedni metodi in v jezikovnih učnih skupinah.

^[1] Nečak Lük, A., 1999, Modeli izobraževanja v etnično in jezikovno heterogenih okoljih: Analiza strukturnih elementov za izbiro modelov izobraževanja v slovenskem etničnem prostoru. Raziskovalno poročilo. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Znanstveni inštitut.

6.1 Ciljno vzporedna metoda

Pri ciljno vzporedni metodi praviloma poteka obravnava snovi v enem jeziku, poglobljanje, utrjevanje in povzetki z zapisom izrazja pa v drugem. Osmišljeno in učinkovito preklapljanje med jezikoma učitelj načrtuje tudi v učni pripravi, tako da označi, kateri deli pouka se izvajajo v posameznih jezikih in v kakšnem deležu.

6.2 Jezikovne učne skupine

Za učinkovitejše razvijanje jezikovne zmožnosti v madžarskem oziroma slovenskem jeziku lahko šola pri določenih predmetih oblikuje jezikovne učne skupine, v katerih poteka pouk pretežno v madžarskem oziroma slovenskem jeziku.

Jezikovne učne skupine lahko šola oblikuje:

- pri več predmetih (v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju največ pri dveh, v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju največ pri treh predmetih) po eno učno uro na teden,
- pri največ dveh predmetih v obsegu vseh ur predmeta po predmetniku.

Ko se pouk v jezikovnih učnih skupinah izvaja tedensko le pri eni uri določenega predmeta, pouk pri tem predmetu organiziramo tako, da:

- se pri tedensko eni uri izvaja pouk v homogenih madžarskih in slovenskih jezikovnih učnih skupinah, in sicer tako, da v madžarski skupini pretežno v madžarskem jeziku (npr. MAJ/80 : SLJ/20), v slovenski skupini pretežno v slovenskem jeziku (npr. SLJ/80 : MAJ/20),
- se pri ostalih urah predmeta v matičnih oddelkih izvaja dvojezični pouk po ciljno vzporedni metodi (npr. SLJ/70 : MAJ/30).

Šola izbere učne predmete, pri katerih bo izvajala pouk v jezikovnih učnih skupinah na podlagi zanimanja učencev in kadrovskih pogojev šole.

Jezikovne učne skupine se oblikujejo pri obeh sklopih:

- naravoslovno-tehničnem in
- družboslovno-humanističnem.

Za navedene oblike pouka šola pridobi soglasje staršev.

7 IZBIRNI PREDMETI

V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju dvojezična osnovna šola ponudi tudi izbirne predmete z narodnostno vsebino (madžarska ljudska glasba, madžarski ljudski ples, etnologija Madžarov) in izbirne predmete, ki se navezujejo na predmet madžarščina (literarni klub, šolsko novinarstvo, gledališče in drama).

8 PRILOGE

Priloga 1: Različice jezikovne organizacije dvojezičnega pouka v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju³

RAZRED	PRVA RAZLIČICA	DRUGA RAZLIČICA	TRETJA RAZLIČICA	ČETRTRA RAZLIČICA
4. razred	Ciljna vzporedna metoda (50 : 50)	Ciljna vzporedna metoda (50 : 50) pri MAT, NIT in DRU + ciljna vzporedna metoda pri ostalih predmetih SLJ/65 : MAJ/35 ali obratno glede na sestavo oddelka	Ciljna vzporedna metoda (50 : 50)	Ciljna vzporedna metoda (50 : 50) + časovna (ura ali teden) razporeditev jezikov pri določenih predmetih (ŠPO, LUM, GUM, GOS, NIT, TIT)
5. razred	Ciljna vzporedna metoda (60 : 40)		Ciljna vzporedna metoda (50 : 50)	
6. razred	Ciljna vzporedna metoda SLJ/60 : MAJ/40		Ciljna vzporedna metoda SLJ/60 : MAJ/40 pri določenih predmetih (ŠPO, LUM, GUM, GOS, TIT)	
7. razred	Ciljna vzporedna metoda SLJ/70 : MAJ/30	Ciljna vzporedna metoda SLJ/60 : MAJ/40	Ciljna vzporedna metoda SLJ/70 : MAJ/30	Ciljna vzporedna metoda SLJ/70 : MAJ/30 + časovna (ura, teden) razporeditev jezikov pri določenih predmetih (ŠPO, LUM, GUM, TIT)
8. razred	Ciljna vzporedna metoda SLJ/70 : MAJ/30	Ciljna vzporedna metoda SLJ/70 : MAJ/30	Ciljna vzporedna metoda SLJ/60 : MAJ/40 pri določenih predmetih (ŠPO, LUM, GUM, TIT)	
9. razred	Ciljna vzporedna metoda SLJ/70 : MAJ/30	Ciljna vzporedna metoda SLJ/70 : MAJ/30		

³ Nečak Lük, A., 1999, Modeli izobraževanja v etnično in jezikovno heterogenih okoljih: Analiza strukturnih elementov za izbiro modelov izobraževanja v slovenskem etničnem prostoru. Raziskovalno poročilo. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Znanstveni inštitut, str. 102–103.

1. razred

Učiteljica	Vezava SLJ (ali MAJ) pri vseh predmetih, 13 ur
Vzgojiteljica/učiteljica	Vezava MAJ (ali SLJ) pri vseh predmetih, 13 ur
Dodatna učiteljica	Poučevanje SLJ (ali MAJ)

2. razred

Učiteljica	Vezava SLJ pri vseh predmetih, 13 ur
Učiteljica	Vezava MAJ pri vseh predmetih, 13 ur

3. razred

Učiteljica	Vezava SLJ pri vseh predmetih, 14 ur
Učiteljica	Vezava MAJ pri vseh predmetih, 14 ur

Priloga 2: Seznam zakonov in predpisov

Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, Uradni list RS, št. 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF in 63/13)

Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja (ZPIMVI) (Uradni list RS, št. 35/2001)

Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja z nacionalnimi preizkusi znanja ob koncu obdobja v devetletni osnovni šoli (Uradni list RS, št. 19/01, 74/01, 26/03, 75/04 in 67/05)

Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 73/2008)

Pravilnik o smeri izobrazbe strokovnih delavcev v devetletni osnovni šoli (Uradni list RS, št. 57/99, 8/01, 64/01, 73/03, 72/07, 90/08 in 109/11)

Pravilnik o normativih in standardih ter elementih za sistemizacijo delovnih mest, ki so podlaga za organizacijo in financiranje programa 9-letne osnovne šole iz sredstev državnega proračuna (Uradni list RS, št. 27/99, 62/01, 69/02, 82/03 in 81/04)

Pravilnik o normativih in standardih ter elementih za sistemizacijo delovnih mest, ki so podlaga za organizacijo in financiranje programa 9-letne osnovne šole iz sredstev državnega proračuna v dvojezičnih osnovnih šolah in osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanih območjih (Uradni list RS, št. 82/03 in 75/05)

Pravilnik o prilagajanju šolskih obveznosti (Uradni list RS, št. 89/1998)

Pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 75/04, 102/07 – ZOsn-F in 76/08)